

Briselē, 2022. gada 29. novembrī
(OR. en)

15381/22

CULT 126
AUDIO 127
SOC 658
SUSTDEV 209
SAN 631
EDUC 411

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Saņēmējs: delegācijas

Iepriekšējais dok. Nr.: 14436/22 COR 1

Temats: Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā

Pielikumā ir pievienota Padomes Rezolūcija par ES 2023.–2026. gada darba plānu kultūras jomā, kuru Padome (Izglītība, jaunatne, kultūra un sports) apstiprināja 2022. gada 29. novembra sanāksmē.

**PADOMES REZOLŪCIJA PAR ES 2023.–2026. GADA DARBA PLĀNU KULTŪRAS
JOMĀ**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ATZĪSTOT

- to, ka kultūra ir bezgalīgs iedvesmas un inovācijas avots, cilvēces un estētikas, mūsu kopīgās valodas un mantojuma atspoguļojums un būtiska mūsu identitātes un kopienu daļa;
- kultūras kā neatņemama ilgtspējīgas attīstības un pozitīvas sabiedrības pārveides elementa lomu;
- ES vērtību, tostarp vārda un jaunrades brīvības, pieaugošo nozīmību;
- kultūras un radošo nozaru ieguldījumu nodarbinātībā un ES ekonomikā;
- kultūras lomu ES ārējās attiecībās un sadarbībā ar citām starptautiskām struktūrām, jo īpaši Eiropas Padomi un *UNESCO*;
- Padomes līdzšinējos darba plānus kultūras jomā un gūtos rezultātus;

ŅEMOT VĒRĀ

- to, ka notiekošais Krievijas karš pret Ukrainu – ES kandidātvalsti – ir klajš starptautisko tiesību pārkāpums un uzbrukums cilvēktiesībām un ES pamatvērtībām un pamatprincipiem, tas draud iznīcināt Ukrainas bagātīgo kultūras dzīvi un mantojumu un ir izraisījis Eiropā kopš Otrā pasaules kara plašāko iedzīvotāju pārvietošanu un satraucošu enerģētisko krīzi;
- Covid-19 pandēmijas nopietno ietekmi uz sabiedrību kopumā, uz katru indivīdu un daudzām ekonomikas nozarēm, jo īpaši kultūras un radošajām nozarēm, no kurām daudzas joprojām cieš no pandēmijas sekām;
- klimata pārmaiņu tempa paātrināšanos, biodaudzveidības izzušanu un no tā izrietošo vajadzību pastiprināt uz ilgtspēju orientētu pārkārtošanos, ko kultūra var paātrināt ar izpratnes vairošanu, radošumu un inovāciju;
- notiekošos procesus, piemēram, digitalizāciju, un pastāvīgus izaicinājumus, piemēram, mākslinieku, autoru un citu kultūras jomas darbinieku specifiskos darba apstākļus;

ATGĀDINOT

- galvenos politikas atsauces dokumentus, kas izklāstīti šīs rezolūcijas II pielikumā;
- to, ka ir svarīgi kultūras dimensiju integrēt visās attiecīgajās politikas jomās, programmās un iniciatīvās un ka ir vajadzīga lielāka sinerģija;
- centienus, kas ieguldīti, lai izstrādātu un īstenotu stratēģisku ES pieeju starptautiskajām kultūras attiecībām;

VIENOJAS

par šādām visaptverošām prioritātēm, raugoties uz to pienesumu Eiropas kultūras sadarbības stiprināšanā, kultūras daudzveidības veicināšanā un Eiropas pievienotās vērtības nodrošināšanā un ņemot vērā to, ka ir nepieciešama kopīga rīcība nākamajos četros gados, pievēršot uzmanību galvenajiem izaicinājumiem un pienācīgi ievērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus:

- a) *Mākslinieki un kultūras jomas darbinieki: sniegt plašākas iespējas kultūras un radošajām nozarēm*
- b) *Kultūra cilvēkiem: pastiprināt dalību kultūras dzīvē un kultūras lomā sabiedrībā*
- c) *Kultūra planētai: atraisīt kultūras potenciālu*
- d) *Kultūra līdzradīšanas partnerībām: pastiprināt kultūras dimensiju ES ārējās attiecībās*

AICINA KOMISIJU UN SAVIENĪBAS AUGSTO PĀRSTĀVI ĀRLIETĀS UN DROŠĪBAS POLITIKAS JAUTĀJUMOS, KATRU SAVĀ ATTIECĪGAJĀ KOMPETENCES JOMĀ UN PIENĀCĪGI ŅEMOT VĒRĀ SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU,

- līdz 2026. gada aprīlim sagatavot darba dokumentu, kurā izklāstīti sākotnējie svarīgākie konstatējumi par šā ES darba plāna īstenošanu, pamatojoties uz dalībvalstu brīvprātīgi iesniegtajiem rakstiskajiem komentāriem, un līdz 2026. gada jūnijam pieņemt galīgo ziņojumu;
- pamatojoties uz iepriekšēju apspriešanos ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, apsvērt iespēju ierosināt kultūras jomas ES stratēģisko satvaru, kurā atspoguļosies I pielikumā izklāstītie pamatprincipi un kura mērķis būs kultūras politikas perspektīvu un kultūras vērtības stratēģiski integrēt visās attiecīgajās ES politikas jomās, programmās un iniciatīvās. ES darba plānos kultūras jomā arī turpmāk kā prioritāras izvirzīs un noteiks konkrētas darbības Eiropas līmeņa sadarbībai kultūras jomā.

I. PAMATPRINCIPI

ES kultūras darba plāns balstās uz turpmāk minētajiem pamatprincipiem.

- Kultūrai, tostarp kultūras mantojumam, piemīt raksturīga vērtība, un tā palīdz stiprināt Eiropas identitāti.
- Kultūras un valodu daudzveidība ir viena no ES pamatvērtībām, un tā ir jārespektē, jāpopularizē un jāstiprina, tostarp, izmantojot mobilitāti un darbu apriņķi.
- Mākslinieciskās izpausmes brīvība un radošums ir būtiski, lai cilvēks spētu risināt problēmas, kritiski domāt, ieviest jauninājumus un radīt izgudrojumus, un tie ir jāveicina un jāatbalsta visos attiecīgajos veidos.
- Kultūru daudzveidībai un kultūru dialogam ir būtiska nozīme cilvēktiesību popularizēšanā un aizsardzībā; tie veicina savstarpēju sapratni, palīdz novērst un atrisināt konfliktus un sekmē izlīgšanu, mieru un starptautisko stabilitāti, un jebkāda ļaunprātīga kultūras izmantošana ar mērķi izplatīt kara propagandu un dezinformāciju un kūdīt uz naidu ir nesaderīga ar ES pamatvērtībām un pamatprincipiem.
- Kultūra sniedz būtisku ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā, ekonomikā un sociālajā iekļaušanā, veicinot teritoriālo kohēziju.
- Kultūrai piemīt potenciāls veicināt līdztiesību un savstarpēju cieņu, kā arī cīnīties pret visu veidu vardarbību, diskrimināciju, neiecietību un aizspriedumiem.
- Īstenošana būtu jāatbalsta, optimāli izmantojot kvalitatīvus datus un statistiku.

II. PRIORITĀRĀS JOMAS

a) Mākslinieki un kultūras jomas darbinieki: sniegt plašākas iespējas kultūras un radošajām nozarēm

Kultūras un radošā ekosistēma nav iedomājama bez cilvēkiem, kuri neskaitāmos veidos rada kultūras saturu: mākslinieki un citi kultūras jomas un radošo nozaru darbinieki, iestādes un organizācijas. Tāpēc spēcīgas kultūras un radošās nozares (KRN) ir neaizstājamas. Taču tām ir raksturīga pašnodarbinātība, mazie uzņēmumi un mikrouzņēmumi, liela konkurence un sadrumstaloti tirgi. Mākslinieku, kultūras jomas un radošo nozaru darbinieku darbs parasti ir balstīts uz projektiem, un viņi ļoti daudz pārvietojas. Viņu ienākumi bieži vien ir neregulāri un neparedzami un, lai nopelnītu iztiku, viņi apvieno vairākus darbus.

Covid-19 pandēmijas laikā KRN ir apliecinājušas lielu pielāgošanās spēju un novatorismu. Tomēr pandēmijas sekām ir bijusi un joprojām ir smaga ietekme uz tām.

Notiekošais Krievijas iebrukums Ukrainā un tā ietekme uz kultūras un radošo ekosistēmu izgaismo kultūras jomas aktoru būtisko lomu demokrātiskā sabiedrībā un to, cik svarīgi ir aizsargāt mākslinieciskās izpausmes brīvību, kas tiek pakļauta arvien lielākam spiedienam.

Tagad vairāk nekā jebkad agrāk ir steidzami jāturpina stiprināt KRN noturību, jāatbalsta to atveseļošana un daudzveidība, jāveicina to iesaiste ilgtspējas mērķu sasniegšanā, jāizmanto pandēmijas pastiprinātās jaunās tendences, tostarp digitālajā vidē, un jānodrošina taisnīgi darba apstākļi visiem kultūras jomas un radošo nozaru darbiniekiem, lai varētu sadzirdēt vairāk balsu no šīs neatkarīgās un dinamiskās nozares.

b) Kultūra cilvēkiem: pastiprināt dalību kultūras dzīvē un kultūras lomu sabiedrībā

Kultūrai, tostarp kultūras mantojumam, ir izšķiroša loma mūsu demokrātijā un cilvēku dzīvē. Dalība kultūras dzīvē un kultūras mantojuma, radošuma un mākslas jomā pozitīvi ietekmē visu vecumu un dažādas izcelsmes cilvēkus; tā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti un vairo indivīdu un kopienu veselību un vispārējo labbūtību. Dalība kultūras dzīvē sekmē sociālo un teritoriālo kohēziju, vienlaikus veicinot cieņu pret kultūras un valodu daudzveidību un nodrošinot platformu atvērtam dialogam pilsoniskajā sabiedrībā.

Kultūras un valodu daudzveidība ir viena no Eiropas svarīgākajām vērtībām, un tāpēc tā ir jārespektē un jāpopularizē, īpašu uzmanību pievēršot mazāk lietotām valodām. Speciāla uzmanība ir jāpievērš tam, lai nodrošinātu bērnu un jauniešu dalību kultūras dzīvē un viņu lasītprasmi, veicinot viņu radošumu un bagātinot viņu pieredzi. Vienlīdz svarīga ir iekļaujoša pieeja neaizsargātām un nelabvēlīgā situācijā esošām grupām.

Kultūras iestādēm ir būtiska loma demokrātijas un sociālās labbūtības stiprināšanā, ko veic, uzrunājot visu kopienu, nodrošinot cenas ziņā pieejamu vai brīvu piekļuvi zināšanām un informācijai – pilnībā ievērojot intelektuālā īpašuma tiesības –, uzlabojot medijpratību, veidojot kopīgu pamatu dialogam un debatēm un tādējādi stiprinot sociālo integrāciju un kopienu iesaisti, un galu galā palīdzot apkarot dezinformāciju, naida runu un viltus ziņas. Šī kultūras iestāžu loma ir vēl vairāk jāpastiprina.

Šajā sakarā pašreizējā darba plānā īpaša uzmanība ir pievērsta bibliotēku attīstības veicināšanai. Daudzas bibliotēkas arī nodrošina miermīlīgu un drošu vidi neaizsargātām personām, un patlaban tas ir īpaši svarīgi saistībā ar daudzajiem pārvietotajiem cilvēkiem no Ukrainas un viņu vajadzību pēc fiziska un garīga patvēruma.

c) **Kultūra planētai: atraisīt kultūras potenciālu**

Kultūras un radošās ekosistēmas Eiropā un ārpus tās saskaras ar nopietniem dabas un cilvēka radītiem draudiem, un jo īpaši klimata pārmaiņām ir ilgtermiņa ietekme uz Eiropas kultūras un radošajām nozarēm. Ir svarīgi, lai kultūras mantojums un KRN būtu gatavi nākotnes izaicinājumiem. Ir pienācis laiks rīkoties, lai nodrošinātu sagatavotību riskiem kultūras mantojuma jomā un stiprinātu kultūras mantojuma noturību pret klimata pārmaiņām. ES turpinās un pastiprinās cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību.

Kultūra, tostarp kultūras mantojums, veicina uz ilgtspēju orientētu pārkārtošanos, kas ir nepieciešama, lai sasniegtu Eiropas zaļā kursa un Programmas 2030. gadam mērķus. Šajā sakarā būtiska loma ir arī digitālajām tehnoloģijām. Tāpēc vēl vairāk jāstiprina inovācija kultūras un radošajās nozarēs, digitālā pārveide un piekļuve kultūrai un kultūras mantojumam digitālajā telpā. Šajā ziņā būtiska loma būs EIT ZIK "Kultūra un radošums"¹. Ir arī jāīsteno līdzsvarota pieeja būvētajai videi. Iniciatīvas "Jaunais Eiropas "Bauhaus"" popularizēšana plašā mērogā varētu palīdzēt vairot izpratni par kvalitatīvas arhitektūras un būvētās vides nozīmību.

Turklāt būtu jāuzlabo pētniecība un kultūras statistika, lai varētu labāk pārraudzīt KRN sniegumu un izstrādāt efektīvu pierādījumos balstītu politiku to atbalstam. Centrālu un arvien lielāku lomu vajadzētu uzņemties *Eurostat* sadarbībā ar citām starptautiskām un neatkarīgām organizācijām, kas darbojas KRN pētniecības un statistikas jomā.

¹ Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta zināšanu un inovāciju kopiena (<https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>).

d) Kultūra līdzradīšanas partnerībām: pastiprināt kultūras dimensiju ES ārējās attiecībās

Eiropas kultūras bagātība un brīvība, ES augšupējā pieeja, kas sakņojas pilsoniskajā sabiedrībā, un ES ciešā iesaiste līdzradīšanā ir spēcīgas vērtības starptautiskajās attiecībās, ņemot vērā ilgtspējīgu partnerību veidošanu uz vienlīdzīgiem pamatiem. Ļoti svarīgi ir pilnībā izmantot šo potenciālu, palielinot ne tikai kultūras sadarbības pasākumu un projektu skaitu, bet arī to pamanāmību un sasniegto cilvēku skaitu.

Krievijas karš pret Ukrainu skaidri apliecina to, ka pakāpeniski mainās ģeopolitiskā realitāte un ka kultūra un kultūras mantojums tiek ļaunprātīgi izmantoti, lai palīdzētu attaisnot militāro agresiju. Ņemot vērā minēto, kultūras līdzradīšana lielā daļā pasaules var patiesi balstīt mūsu Eiropas vērtības, tostarp mākslinieciskās izpausmes brīvību un kultūras tiesības, un ticami vēstīt par tām, un tādējādi palīdzēt ierobežot autoritāru sistēmu iespējas sasniegt sabiedrību.

Paturot prātā mūsu planētas nākotni un kopīgo ilgtspējas mērķi, ir nepieciešams plašāks kultūras ieceru vēriens virzībā uz pārmaiņām un intelektuālais dialogs, kas paver ceļu kopīgām pieejām "Jaunā Eiropas "Bauhaus"" garā (ilgtspējīgi, iekļaujoši, skaisti). Cieša koordinācija ES līmenī un kultūras integrācija visās attiecīgajās ES ārējās darbības jomās un atbilstošos finanšu instrumentos būs būtiska, lai stiprinātu kultūras lomu ES ārējās attiecībās.

III. ĪSTENOŠANA UN DARBA METODES

1. Padome aicina dalībvalstis, Komisiju un – saistībā ar ārējās darbības aspektiem – Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos sadarboties, lai saskaņā ar darba plānu īstenotu darbības, pamatojoties uz slīdošo grafiku, kas izklāstīts IV nodaļā un A pielikumā. A pielikumā iekļautais grafiks pēc būtības ir indikatīvs, un to vajadzības gadījumā īsteno nākamās prezidentvalstis.
2. Paredzams, ka ar regulāru dialogu un sadarbību starp dalībvalstīm, ES iestādēm, pilsonisko sabiedrību, starptautiskām organizācijām un trešo valstu partneriem tiks radīta holistiska pieeja, kas sekmēs sinerģiju un – attiecīgā gadījumā – politikas saskaņotību, veicinās savstarpēju mācīšanos un varēs dot labākus rezultātus.
3. Darba plāna realizēšanai un programmas "Radošā Eiropa" īstenošanai, izmantojot tās gada darba plānus un citas ar kultūru saistītas programmas un pasākumus, būtu vienai otra sinerģiski jāpapildina.

4. ES darba plāns kultūras jomā būtu jāpārtrauc Padomes prezidentvalstij, un vajadzības gadījumā Padome to var koriģēt, ņemot vērā sasniegtos rezultātus un/vai attiecīgās politikas norises Eiropas vai starptautiskā līmenī.
5. Katras prioritārās jomas jautājumus risina ar vairākām darbībām (IV nodaļa), izmantojot piemērotāko(-ās) darba metodi(-es). Katras darbības galīgo iznākumu kopā ar atbilstīgu ziņojumu, kurā izklāstīti secinājumi un attiecīgā gadījumā ieteikumi, iesniegs Kultūras jautājumu komitejai (KJK) un attiecīgā gadījumā Audiovizuālo un mediju jautājumu darba grupai apspriešanai un, iespējams, lemšanai par turpmākiem pasākumiem.
6. Tas, cik elastīgi ir noteikumi ES darba plānā kultūras jomā un cik elastīga ir tā īstenošana, ir būtiski, lai varētu reaģēt uz pašreizējiem un turpmākiem izaicinājumiem un mainīgo politikas vidi.

7. Cita starpā var izmantot šādas darba metodes ²: atklāto koordinācijas metodi (AKM); *ad hoc* vai Komisijas vadītas ekspertu grupas un apaļā galda sanāksmes; pasākumus, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem; eksperimentālas un izmēģinājuma darbības; domnīcas sanāksmes; pētījumus; konferences; izvērtēšanas seminārus vai citus izvērtēšanas formātus; dialogu ar pilsonisko sabiedrību; formālus un neformālus darbseminārus; kopīgas iniciatīvas ar Eiropas Padomi un citām starptautiskām organizācijām; Padomes secinājumus; kultūras ministriju un – attiecīgā gadījumā – citu ministriju ierēdņu neformālas sanāksmes.

² Vispārīgas pamatnostādnes attiecībā uz darba metodēm ir izklāstītas B pielikumā.

IV. DARBĪBAS

Saistībā ar II un III nodaļā aprakstītajām prioritārajām jomām un darba metodēm tiks veiktas turpmāk minētās darbības.

a) **Mākslinieki un kultūras jomas darbinieki: sniegt plašākas iespējas kultūras un radošajām nozarēm**

- **Mākslinieku un kultūras jomas un radošo nozaru darbinieku statuss un darba nosacījumi**

Darba metodes: ar notiekošo AKM grupas darbu saistīti pēcpasākumi; tematiski darbsemināri; iespējams, konference.

Pamatojums: Kā viens no pēcpasākumiem saistībā ar AKM ekspertu grupu ir ierosināta tiešsaistes platformas izveide ar mērķi sniegt informāciju par mākslinieku un kultūras jomas un radošo nozaru darbinieku darba nosacījumiem ES dalībvalstīs. Platformas pamatā būs vērtīgi dati un materiāli, kas savākti arī sadarbībā ar sociālajiem partneriem, kuri pārstāvēti dažādās kultūras nozarēs, un tajā būtu pastāvīgi jāņem vērā atjauninājumi un jauni pasākumi. Turklāt tiks ņemti vērā arī tādi jautājumi kā daudzveidība, mobilitāte un dzimumperspektīva. Tas palīdzētu iegūt informāciju par darba nosacījumiem visā ES un labāk reaģēt uz administratīvām prasībām attiecībā uz sociālo nodrošinājumu un citiem aspektiem, piemēram, nodokļiem. Šajā jautājumā vērā būtu jāņem arī pieredzes apmaiņa attiecībā uz Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM).

Gaidāmie rezultāti: tiešsaistes platforma, kas ļauj ieinteresētajām personām pastāvīgi apmainīties ar informāciju un labu praksi attiecībā uz to, kā uzlabot mākslinieku un radošo nozaru darbinieku darba nosacījumus; progressa izvērtējums un darbs pie konkrētiem ieteikumiem par mākslinieka statusu³.

³ <https://en.unesco.org/creativity/governance/status-artist>.

- **Mākslinieciskās izpausmes brīvība**

Darba metodes: konference; pēc tam ar to saistīti Padomes secinājumi.

Pamatojums: mākslinieciskās izpausmes brīvība ir būtiska kultūras darba daļa, un ir pierādījies, ka tās aizsardzība ir svarīgs elements kultūras un demokrātijas saiknes stiprināšanā. Mākslinieki un ieinteresētās personas kultūras nozarē saskaras ar jauniem un arvien grūtākiem izaicinājumiem. Tāpēc ārkārtīgi svarīgi ir kopīgi centieni nodrošināt, lai mākslinieki un kultūras jomas aktori varētu brīvi strādāt savā profesijā visā ES. Šis jautājums ne tikai attiecas uz māksliniekiem paredzētiem noteikumiem un nosacījumiem, bet arī nosaka to, kuras balsis tiek sadzirdētas.

Gaidāmie rezultāti: ideju un paraugprakses apmaiņa, apspriežot dažādas perspektīvas un politikas izstrādi, lai veicinātu pozitīvas pārmaiņas.

- **Stimulēt kultūras un radošo nozaru digitālo pārveidi**

Darba metodes: konference; pēc tam, iespējams, ar to saistīti Padomes secinājumi.

Pamatojums: digitalizācija pēdējo desmit gadu laikā ir būtiski pārveidojusi kultūras un radošās nozares. Tas ir būtiski mainījis veidu, kādā šo nozaru profesionāļi darbojas, un viņu savstarpējās attiecības, kā arī attiecības ar auditoriju. Tomēr centienu sadrumstalotība un sadarbības trūkums plašākā mērogā kavē spēcīgu un dinamisku pieeju digitālajai pārveidei.

Gaidāmie rezultāti: pieredzes apmaiņa nolūkā apzināt paraugpraksi, kuru var nodot tālāk, lai veicinātu saskaņotu un ilgtspējīgu digitālo pārveidi visās KRN.

- **Stimulēt kultūras un radošo nozaru zaļo pārkārtošanos, īpašu uzmanību pievēršot enerģētiskajai krīzei**

Darba metodes: darbseminārs(-i) / AKM; pasākums, kurā izvērtē enerģētisko krīzi, lai dalītos paraugpraksē.

Pamatojums: zaļās pārkārtošanās procesā KRN nedrīkst atstāt novārtā. Tām ir jāpastiprina savs ieguldījums ilgtspējīgā nākotnē un aktīvi jāiesaistās zaļās pārkārtošanās procesā, klimatrīcībā un Eiropas atveseļošanā, īpašu uzmanību pievēršot pašreizējai enerģētiskajai krīzei un vienlaikus ņemot vērā Savienības ģeogrāfisko daudzveidību un īpatnības. Jau ir izmēģināta dažāda prakse un dažādas iniciatīvas. Ar šo rīcību saistītajā darbā būtu jāatspoguļojas rezultātiem, kas AKM grupās gūti attiecībā uz kultūras dimensiju ilgtspējīgā attīstībā un to, kā tiek stiprināta kultūras mantojuma noturība pret klimata pārmaiņām. Šajā jautājumā vērā būtu jāņem arī pieredzes apmaiņa attiecībā uz ANM.

Gaidāmie rezultāti: pieredzes apmaiņa un tālāk nododamas paraugprakses apzināšana KRN (jo īpaši izpildītājmākslas, mūzikas, muzeju un kino industrijas jomā), tostarp CO₂ kalkulatori; atbalsts KRN centieniem pielāgoties zaļās pārkārtošanās procesam.

- **Kultūras un radošās dimensijas pastiprināšana Eiropas videospēļu nozarē**

Darba metode: virkne apaļā galda diskusiju un/vai domnīcas sanāksme.

Pamatojums: kā pēcpasākums saistībā ar Padomes secinājumiem par Eiropas kultūras un radošo nozaru ekosistēmas stratēģiju un saistībā ar Eiropas Parlamenta iniciatīvas ziņojumu un izmēģinājuma projektu par videospēlēm, Eiropas līmenī rīkotās diskusijās var apzināt veidus, kā atbalstīt kultūras un radošo dimensiju Eiropas videospēļu nozarē, kura saistībā ar jaunu kultūras praksi digitālajā vidē ieņem vadošu pozīciju. Šajās diskusijās varētu arī izskatīt jautājumus, kas saistīti ar finansēšanas mehānismiem, jo īpaši attiecībā uz MVU un jaunuzņēmumiem; tādus jautājumus kā neatkarība, jaunrades brīvība un kultūras izpausmju daudzveidība; prasmes un apmācība; radošā un tehnoloģiskā inovācija; jauni videospēļu izmantošanas veidi, ar ko atbalsta piekļuvi kultūrai; videospēļu loma izglītojošos nolūkos utt.

Gaidāmie rezultāti: ieteikumi par atbalstu Eiropas videospēļu nozares kultūras un radošajai dimensijai un pastiprināt sadarbību starp Eiropas ieinteresētajām personām šajā jomā.

b) Kultūra cilvēkiem: pastiprināt dalību kultūras dzīvē un kultūras lomu sabiedrībā

• Kultūra un demokrātijas veicināšana: ceļā uz kultūras pilsoniskumu Eiropā

Darba metodes: mācīšanās no līdzbiedriem un, iespējams, konference, kurā pulcējas politikas veidotāji un attiecīgās ieinteresētās personas kultūras un izglītības jomā.

Pamatojums: saskaņā ar Portu Santu hartu un pamatojoties uz pētījumu, kas pasūtīts saistībā ar 2019.–2022. gada darba plānu kultūras jomā, ir jāpastiprina un jāpaplašina pilsoņu, jo īpaši jaunāko paaudžu, līdzdalība un jāleģitimizē lēmumu pieņemšanas procesi, kas lēmumu pieņemšanā, radīšanā, veidošanā, komunikācijā, starpniecībā un panākumu gūšanā iesaista visu kopieni. Ir jārada starpnozaru sinerģija starp skolām, kultūras organizācijām, pilsonisko sabiedrību un citiem aktoriem, lai varētu pilnībā izmantot kultūras pārveidojošo potenciālu demokrātijas stiprināšanai.

Gaidāmie rezultāti: pieredzes apmaiņa un paraugprakses piemēru atlase.

- **Kultūra un veselība**

Darba metodes: iespējams, konference; iespējams, kultūras ministriju un veselības ministriju ierēdņu neformālas sanāksmes; īstermiņa AKM grupa jautājumā par kultūras iekļaušanu veselības politikas pasākumos – labas prakses apmaiņa, īpašu uzmanību pievēršot garīgajai veselībai.

Pamatojums: ar kultūras pasākumiem var atbalstīt slimību profilaksi, veselības veicināšanu un slimību pārvaldību un ārstēšanu. Kultūras pasākumi piedāvā holistisku pieeju un pozitīvi ietekmē visu vecumu un dažādas izcelsmes cilvēkus, uzlabo viņu dzīves kvalitāti un vairo indivīdu un kopienu veselību un vispārējo labbūtību. Tam ir arī būtiska ekonomiskā ietekme. AKM var balstīties uz 2022. gada sagatavošanas darbības "Kultūra veselībai" rezultātiem un uz iepriekšējiem šajā jautājumā veiktajiem pētījumiem un darbu.

Gaidāmie rezultāti: izpratnes vairošana par kultūras pozitīvo ietekmi un ciešākas starpnozaru sadarbības veidošana starp lēmumu pieņēmējiem; ieteikumi par to, kā īstenot uz līdzdalību vērstu kultūras praksi, koncentrējoties uz garīgo veselību; turpināt labas prakses apzināšanu.

- **Tiltu veidošana: stiprināt bibliotēku kā kultūras darbu, prasmju un Eiropas vērtību vārteju un pārnēsēju daudzveidīgās lomas**

Darba metodes: AKM grupa; darbsemināri; konference.

Pamatojums: bibliotēkām ir būtiska loma Eiropas demokrātiskajā, sociālajā, kultūras un izglītības vidē visos līmeņos. Tās sniedz būtisku ieguldījumu demokrātijas veidošanā, pilsoņu iesaistes un sabiedrības līdzdalības pasākumos visā ES, tostarp lauku un attālos apvidos, arī tālākajos reģionos. Tās ir pieejamas dažādām sabiedrības grupām, izstrādā programmas un pasākumus, kas atspoguļo pašreizējās sabiedrības problēmas, un nodrošina piekļuvi plurālistiskai un uzticamai informācijai un daudzveidīgam kultūras saturam drošā un piekļūstamā vidē. Tās ir būtiskas vārtejas uz vietējiem datiem, zināšanām, pētniecību un kultūru.

Gaidāmie rezultāti: sākt visaptverošas debates un izpētīt jomas bibliotēku popularizēšanai un stiprināšanai; apzināt dažādas dimensijas un jomas, kurām ir potenciāls, un izpētīt, kādas finansējuma iespējas sniedz ES programmas; pulcēt politikas veidotājus un bibliotēku jomas speciālistus; izpētīt speciālistu apmācības un turpmāko pasākumu iespējas.

- **Bērnu un jauniešu aizsardzība pret kaitīgu saturu digitālajās platformās**

Darba metodes: darbseminārs(-i)/apaļā galda diskusija(-as).

Pamatojums: mūsdienās digitālās platformas izmanto liels skaits bērnu un jauniešu, un tas sniedz milzīgu pozitīvo potenciālu. Tomēr tas arī palielina risku, ka neaizsargātas grupas var tikt pakļautas kaitīgam saturam vai maldinošai informācijai, kā arī palielina atkarības risku. Ir iespējams balstīties uz Eiropas stratēģiju "Bērniem labāks internets", Digitālo pakalpojumu aktu (DPA) un Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvā (AVMPD) paredzētajiem noteikumiem par nepilngadīgo aizsardzību. Turklāt, lai aizsargātu bērnus un jauniešus pret kaitīgu saturu, īpaši svarīga un relevanta nozīme ir medijpratībai un kritiskai izpratnei par medijiem un platformām.

Gaidāmie rezultāti: paraugprakses apzināšana un tās atbalstīšana, lai tādējādi gan dalībvalstīs, gan ES līmenī nodrošinātu bērnu un jauniešu aizsardzību tiešsaistē un sniegtu viņiem tiešsaistē pilnvērtīgas iespējas.

- **Daudzveidīga Eiropas kultūras satura atrodamība digitālajā vidē**

Darba metodes: tehniskais pētījums un/vai darbseminārs.

Pamatojums: kultūras satura atrodamība ir atkarīga no tā, kā dati ir sagatavoti un dokumentēti, kā arī no satura pārvaldības, ko veic lielās platformas, kuras darbojas kā vārtziņi. Eiropas saturam ne tikai vienkārši ir jābūt pieejamam tiešsaistē – tam jābūt arī atrodamam. Ir būtiski balstīties uz pašreizējo darbu un konsultācijām (piemēram, Plašsaziņas līdzekļu perspektīva ("*Media Outlook*"), Eiropas Audiovizuālā observatorija, *Europeana*), labāk izprast satura prioritāšu noteikšanas prakses, algoritmisko ieteikumu un satura rediģēšanas stratēģiju ietekmi uz kultūras un valodu daudzveidību un rast kopīgus risinājumus, kā palielināt augstas kvalitātes Eiropas tiešsaistes satura, tostarp piemērotu uz datiem balstītu ienākumu modeļu, eksponētību.

Gaidāmie rezultāti: ieteikumi; inovatīvu projektu un specifisku rīku pārskatīšana, kā arī to grūtību pārskatīšana, kuras saistītas ar piekļuvi saturam (tostarp attiecībā uz personām ar invaliditāti vai zemākiem ienākumiem), īpašu uzmanību pievēršot mazāk izpētītām un mazāk regulētām jomām, piemēram, mūzikai vai grāmatām.

c) **Kultūra planētai: atraisīt kultūras potenciālu**

• **Kultūras statistika – veidot noturību kultūrā un ar tās palīdzību**

Darba metodes: virkne darbsemināru un/vai virkne pasākumu, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem; diskusijas ar *Eurostat* un ES dalībvalstu statistikas birojiem.

Pamatojums: Covid-19 pandēmija ir izgaismojusi vairākas strukturālas problēmas un neaizsargātību kultūras un radošajās nozarēs. Valstu un ES līmenī jau ir veikti svarīgi atbalsta pasākumi, bet vēl ir jāspēr turpmāki soļi, piemēram, jāpalielina paraugprakses apmaiņa starp dalībvalstīm un jāizstrādā uzticamas kultūras statistikas kopums, kas būtu salīdzināms visā ES, tostarp attiecībā uz dzimumu nevienlīdzību kultūras un radošajās nozarēs. Ir svarīgi balstīties uz 2022. gada izmēģinājuma projekta "Kultūras un radošo nozaru mērīšana Eiropā" ("*Measuring the cultural and creative sectors in Europe*") rezultātiem un cieši sadarboties ar *Eurostat*.

Gaidāmie rezultāti: paraugprakses apmaiņa starp dalībvalstīm; saskaņotas un salīdzināmas statistikas kopuma apzināšana un izstrāde visā ES, aptverot dzimumu līdztiesības aspektus, darba dimensiju, ekonomisko atbalstu nozarei un dalību kultūras dzīvē, ar attiecīgiem sociāldemogrāfiskiem sadalījumiem.

- **Kultūras pārvaldība**

Darba metodes: domnīcas sanāksme; pēc tam, iespējams, ar to saistīti Padomes secinājumi.

Pamatojums: pasaule pašlaik piedzīvo daudzas straujas pārmaiņas. Tādēļ ir vajadzīgi jauni domāšanas veidi un novatoriskas pieejas, un tiek uzskatīts, ka ir arī nepieciešamas tādas transversālas un integrētas pieejas kultūras pārvaldībai, kuru pamatā ir jaunākās norises, pētniecība un inovācija, lai tādējādi kultūru izvirzītu sabiedriskās dzīves centrā.

Gaidāmie rezultāti: jauna kultūras pārvaldības modeļa izstrāde, ierosinot uz nākotni vērstas pieejas nolūkā holistiski risināt pašreizējās problēmas.

- **Klimatrīcība, izmantojot kultūru, tostarp mākslu un kultūras mantojumu**

Darba metodes: turpmākie pasākumi pēc 2022. gada AKM ziņojumiem; darbsemināri; pēc tam, iespējams, ar tiem saistīti Padomes secinājumi.

Pamatojums: kultūrai, tostarp mākslai un kultūras mantojumam, var būt svarīga nozīme klimatrīcības ierosināšanā un ilgtspējīgu patēriņa un ražošanas modeļu veicināšanā. Kultūra var uzņemt aktīvu lomu klimatrīcībā, un tā var stimulēt pārmaiņas domāšanas veidā, kāds pastāv attiecībā uz klimata krīzi. Mūsu kultūras mantojumu var aizsargāt, apmainoties ar paraugpraksi mērķtiecīgu aizsardzības pasākumu jomā, un vienlaikus tas var būt labas prakses un zināšanu avots saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām. Sadarbībai būtu jābalstās uz AKM ziņojumiem "Kultūras mantojuma noturīguma stiprināšana klimata pārmaiņu apstākļos" ("*Strengthening cultural heritage resilience for climate change*") un "Ilgtspējīgas attīstības kultūras dimensija" ("*The cultural dimension of sustainable development*").

Gaidāmie rezultāti: apmaiņa ar zināšanām par inovatīvām mākslas un kultūras pieejām, tostarp pasākumiem saskaņā ar ANM, nolūkā reaģēt uz klimata krīzi un palīdzēt mainīt uzvedību, lai klimata krīzi novērstu; ES finansētas pētniecības par konkrēto tematu sekmēšana.

- **Augstas kvalitātes dzīves vide ikvienam**

Darba metodes: Eiropas arhitektūras politikas direktoru (*EDAP*) sanāksmes; Jaunā Eiropas "Bauhaus" (JEB) iniciatīvas veicināšana, laikā pēc AKM īstenojot viedokļu apmaiņu ekspertu tīklos; Eiropas konferences par arhitektūras politiku iespējama organizēšana.

Pamatojums: saskaņā ar ES dalībvalstu ekspertu AKM grupas darbu un tās 2021. gada ziņojumu "Ieguldījumi augstas kvalitātes arhitektūrā un dzīves vidē ikvienam" ("*Investing in a high-quality architecture and living environment for everyone*") un saskaņā ar Padomes 2021. gada secinājumiem par kultūru, augstas kvalitātes arhitektūru un būvēto vidi kā JEB iniciatīvas galvenajiem elementiem – *EDAP* tiekas katras Padomes prezidentūras laikā, lai apsvērtu iespējamās iniciatīvas, kuru mērķis ir panākt augstas kvalitātes dzīves vidi ikvienam, tostarp personām, kas dzīvo lauku un attālos reģionos, piemēram, tālākajos reģionos. *EDAP* sanāksmēs īpašu uzmanību varētu pievērst tādiem jautājumiem kā nākotnes mājokļu kvalitāte, kultūras mantojuma atjaunošana, renovēšana un pielāgota atkalizmantošana, kā arī arhitektūras konkursu un publiskā iepirkuma uzlabošana. Ir būtiski veidot sinerģijas ar JEB tīklu.

Gaidāmie rezultāti: labas prakses apmaiņa *EDAP* ietvaros; spēkā esošo tiesisko regulējumu un attiecīgo iniciatīvu šajā jomā izvērtēšana un, iespējams, procesa sākšana, lai uzraudzītu un atbalstītu augstas kvalitātes standartu iekļaušanu jaunās un pārskatītās politikas jomās un programmās; ar JEB saistīti pasākumi.

- **Mantojuma aizsardzība pret dabas un cilvēka izraisītām katastrofām**

Darba metodes: pasākumi, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem (darbsemināri, apmeklējumi), un/vai konference.

Pamatojums: saistībā ar dabas un cilvēka izraisītām katastrofām un krīzēm (piemēram, klimata pārmaiņām, Covid-19 pandēmiju un Krievijas karu pret Ukrainu) ir vajadzīgas pastiprinātas riska novērtēšanas prasmes, labāka sagatavotība katastrofām un koordinētas darbības transversālā pieejā, lai aizsargātu kultūras mantojumu, tostarp nemateriālo kultūras mantojumu. Balstoties uz pašreizējo darbu, ir nepieciešams kultūras mantojumu vēl vairāk integrēt plašākās politikas jomās un iniciatīvās visos līmeņos un izmantot esošās kopīgās Eiropas platformas un izvēršanas stadijā esošos projektus (piemēram, Eiropas kultūras mantojuma sadarbības mākonis, *HEREIN*), lai tādējādi apmainītos viedokļiem, diskutētu un dalītos zināšanās un speciālajās zināšanās par riskgatavību un kultūras mantojuma pārvaldību, atveseļošanu un rehabilitāciju.

Gaidāmie rezultāti: ieinteresēto personu spēju un prasmju veidošana; visaptveroša pārskata par attiecīgām rokasgrāmatām, pamatnostādņēm un metodiku sagatavošana Eiropas līmenī, lai veicinātu to, ka dalībvalstis efektīvi izstrādā un īsteno ar riskgatavību un gatavību ārkārtas situācijām saistītus pasākumus.

- **Informācijas apmaiņa starp kultūras mantojuma speciālistiem un kultūras priekšmetu jomā kompetentajām iestādēm par cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību**

Darba metodes: virkne darbsemināru, kas papildina gaidāmo ES rīcības plānu 2023.–2027. gadam cīņai pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību, un/vai virkne pasākumu, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem.

Pamatojums: ES tiesību akti par kultūras priekšmetu importu un eksportu kultūras mantojuma aizsardzības sakarā pievēršas problēmām, kas saistītas ar pārrobežu nelikumīgu tirdzniecību. Kompetentās iestādes saskaras ar vairākām problēmām (verifikācijas metodes, dokumentācija, datu analīze, izpratne par to, kā darbojas mākslas tirgus, tostarp tā pāreja uz internetu utt.). Ir būtiski nodrošināt efektīvu sadarbību starp visiem iesaistītajiem dalībniekiem, tostarp kultūras ministrijām, reģionālajām un vietējām iestādēm, kultūras mantojuma speciālistiem, tiesībsardzības iestādēm, īpašajiem policijas spēkiem, muitas un tiesu iestādēm un profesionāliem mākslas tirgus speciālistiem.

Gaidāmie rezultāti: iesaistīto dalībnieku sadarbības novērtēšana un uzlabošana; savstarpēja ieskata darba metodēs gūšana; risku un problēmu apzināšana; un darbs pie iespējamiem ieteikumiem uzlabojumu veikšanai.

- d) **Kultūra līdzradīšanas partnerībām: pastiprināt kultūras dimensiju ES ārējās attiecībās**
- **ES stratēģiskās pieejas starptautiskajām kultūras attiecībām un satvara pārvaldīšana**

Darba metodes: īstermiņa AKM, augstāko amatpersonu sanāksmes.

Pamatojums: kultūras loma ārējās attiecībās ir nostiprināta vairākos nesenos ļoti svarīgos ES dokumentos. Tomēr koordinācija un atšķirību novēršana starp dažādām īstenošanā iesaistītajām ieinteresētajām personām joprojām ir problēma visos līmeņos – gan ES, gan dalībvalstīm. Tādēļ ir jāstrukturē sadarbība starp visiem attiecīgajiem dalībniekiem un jāpastiprina interešu, tostarp mākslinieku un kultūras jomas darbinieku interešu, vienlīdzība. Paturot prātā līdzradīšanas principu ES ārējās attiecībās, ir pastāvīgi jāpielāgo darba metodes attiecībā uz saskaņotu lēmumu izstrādi, tostarp reģionālo un tematisko prioritāšu noteikšanu (piemēram, partnerību ar kandidātvalstīm sakarā) vai nozīmīgu ES darbību sagatavošanu (piemēram, grāmatu gadatirgi, pasaules izstādes, gadatirgi, festivāli utt.).

Gaidāmie rezultāti: transversāla un iekļaujoša metodika, tostarp priekšlikumi par turpmākām darba struktūrām un metodēm, kas starptautiskajās kultūras attiecībās nodrošinātu pastiprinātu, saskaņotu un ilgāka termiņa sadarbības procesu kultūras jomā, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas.

- **Kultūras mantojuma saglabāšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana vietējām KRN Ukrainā**

Darba metodes: Komisijas vadītu ekspertu grupu vai domnīcu sanāksmes, kā arī pasākumi, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem / mācību pasākumi; sanāksmes ar pastāvīgajām pārstāvniecībām.

Pamatojums: Krievijas karš pret Ukrainu ir nesis iznīcību un postījumus Ukrainas kultūras mantojumam un kultūras iestādēm, minēto mantojumu un kultūras iestādes pakļāvis ievērojamiem turpmākas iznīcības un postījumu draudiem, kā arī padarījis tos par nelikumīgas tirdzniecības upuriem. Tādēļ būtu jāatbalsta saglabāšanas un aizsardzības centieni. Atjaunošanas un atvēršanas process būtu jāveic, stiprinot Ukrainas spējas un speciālās zināšanas, un tam būtu jābalstās uz valsts, starptautiskām un Eiropas normām, uz standartu noteikšanas dokumentiem, principiem (piemēram, JEB) un gūtajām atziņām, un tam būtu jāatbilst Eiropas kvalitātes principiem, ko piemēro ES finansētiem intervences pasākumiem, kuri var ietekmēt kultūras mantojumu ⁴. Tāpat atbalsts ir vajadzīgs arī Ukrainas kultūras un radošo nozaru dalībniekiem un profesionāļiem, jo viņi savā darbībā joprojām saskaras ar daudzām grūtībām. Tāpēc līdzradīšanas garā kultūras jomā īstenojamajai sadarbībai ar Ukrainu vajadzētu būt vērstai uz to, lai stiprinātu KRN noturību, kā arī KRN spēju uzturēt aktīvu kultūras un mākslas ainu.

Gaidāmie rezultāti: iespējamo kopīgo pasākumu, sinerģiju un paraugprakses novērtēšana nolūkā saglabāt, aizsargāt un atjaunot Ukrainas kultūras mantojumu un kultūras iestādes un atbalstīt Ukrainas kultūras un radošo nozaru dalībniekus.

⁴ <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/58799-european-quality-principles-for-eu-funded-interventions-with-potential-impact-upon-cultural-heritage>.

- **Kultūras un kultūras jomas darbinieku loma demokrātijas un cilvēktiesību veicināšanā un aizsardzībā nestabilās situācijās**

Darba metodes: iespējamās kopīgas sanāksmes ar attiecīgajām Padomes darba grupām; kopīga situācijas izvērtējuma konference / seminārs ar Eiropas Parlamentu, Eiropas Padomi, *UNESCO* un pilsonisko sabiedrību.

Pamatojums: EĀDD 2021. gada ziņojumā par cilvēktiesībām un demokrātiju pasaulē ir norādīts uz demokrātijas lejupslīdes un plaši izplatīto starptautisko cilvēktiesību pārkāpumu globālo kontekstu. Tas skar arī tos kultūras un radošo nozaru darbiniekus trešās valstīs, kuri iesaistās demokrātijas, cilvēktiesību, mākslinieciskās izpausmes brīvības utt. aizsardzībā. Lai gan ES jau veicina to, lai trešās valstīs tiktu ievērotas kultūras tiesības un daudzveidība, varētu apzināt mērķtiecīgāku un sistemātiskāku atbalstu, paturot prātā Eiropas Padomes, *UNESCO* un Eiropas Parlamenta ietekmi šajā jomā.

Gaidāmie rezultāti: visaptverošs pārskats par situācijām, kādās atrodas kultūras cilvēktiesību aizstāvji, par viņu vajadzībām utt.

ES kultūras darba plāna 2023.–2026. gadam [...] indikatīvais grafiks

Prioritāte	Darbība	2023. gads		2024. gads		2025. gads		2026. gads	
		1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads
A) Mākslinieki un kultūras jomas darbinieki: pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana KRN	Mākslinieku un kultūras jomas un radošo nozaru darbinieku statuss un darba nosacījumi	Platforma (EK)		Tematiskais darbseminārs		Tematiskais darbseminārs		Tematiskais darbseminārs vai lesp., konference	
	Mākslinieckās izpausmes brīvība	Prezidentvalsts konference Padomes secinājumi							
	Stimulēt KRN digitālo pārveidi			Prezidentvalsts konference lesp., Padomes secinājumi					
	Stimulēt KRN zaļo pārkārtošanos, tīpašu uzmanību pievēršot enerģētikas krīzei	Situācijas izvērtējums – enerģētikas krīze		AKM vai darbsemināri					
	Kultūras un radošās dimensijas pastiprināšana Eiropas videospēļu nozarē		Apaļā galda diskusijas un/vai domnīcas sanāksme						

Prioritāte	Darbība	2023. gads		2024. gads		2025. gads		2026. gads	
		1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads
	Padomes secinājumi par kultūras un radošo nozaru atveseļošanu, noturību un ilgtspēju	Situācijas izvērtējums							
	Padomes secinājumi par starpkultūru sakaru stiprināšanu, izmantojot mākslinieku un kultūras un radošo profesionāļu mobilitāti, kā arī daudzvalodību digitālajā laikmetā					Situācijas izvērtējums			
b) Kultūra cilvēkiem: pastiprināt dalību kultūras dzīvē un kultūras lomu sabiedrībā	Kultūra un demokrātijas veicināšana: ceļā uz kultūras pilsoniskumu Eiropā	<i>(EK 2022. gada pētījuma prezentācija – iepriekšējā darba programma)</i>			Mācīšanās no līdzbiedriem			iesp., konference	
	Kultūra un veselība		iesp., konference iesp., amatpersonu neoficiāla sanāksme	(īstermiņa) AKM grupa					
	Tiltu veidošana: stiprināt	Darbseminārs		AKM grupa			Darbseminārs		

Prioritāte	Darbība	2023. gads		2024. gads		2025. gads		2026. gads	
		1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads
	bibliotēku kā kultūras darbu, prasmju un Eiropas vērtību vārteju un pārnēsēju daudzveidīgo lomu							Konference	
	Bēmu un jauniešu aizsardzība pret kaitīgu saturu digitālajās platformās						Darbseminārs		
	Daudzveidīga Eiropas saturs atrodami digitālajā vidē	Pētījums				Iesp., darbseminārs			
c) Kultūra planētai: atrāisit kultūras potenciālu	Kultūras statistika – veidot noturību kultūrā un ar tās palīdzību	Darbsemināri / mācīšanās no līdzbiedriem un diskusijas ar Eurostat un ES dalībvalstu statistikas birojiem							
	Kultūras pārvaldība							Domnīcas sanāksme Iesp., Padomes secinājumi	
	Klimatīcība, izmantojot kultūru, tostarp mākslu un			Iesp., darbseminārs		Iesp., darbseminārs		Darbseminārs	Iesp., Padomes secinājumi

Prioritāte	Darbība	2023. gads		2024. gads		2025. gads		2026. gads	
		1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads
	kultūras mantojumu	ES finansētas pētniecības par konkrēto tematu sekmēšana							
	Augstas kvalitātes dzīves vide ikvienam	EDAP sanāksmes							
		Jaunā Eiropas "Bauhaus" iniciatīvas veicināšana							
		Iesp., konference							
	Mantojuma aizsardzība pret dabas un cilvēka izraisītām katastrofām			Mācīšanās no līdzbiedriem		Iesp., konference			
Informācijas apmaiņa starp kultūras mantojuma speciālistiem un kultūras priekšmetu jomā kompetentajām iestādēm par cīņu pret kultūras priekšmetu nelikumīgu tirdzniecību		Darbseminārs / mācīšanās no līdzbiedriem	Darbseminārs / mācīšanās no līdzbiedriem	Darbseminārs / mācīšanās no līdzbiedriem					

Prioritāte	Darbība	2023. gads		2024. gads		2025. gads		2026. gads	
		1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads	1. pusgads	2. pusgads
d) Kultūra līdzrādīšanas partnerībām: pastiprināt kultūras dimensiju ES ārējās attiecībās	ES stratēģiskās pieejas starptautiskajām kultūras attiecībām un satvara pārvaldīšana	Augstāko amatpersonu sanāksmes							
			Īstermiņa AKM						
	Kultūras mantojuma saglabāšana un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana vietējām kultūras un radošajām nozarēm Ukrainā	Komisijas vadītu ekspertu grupu vai domnīcu sanāksmes Pasākumi, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem / mācību pasākumi							
		Sanāksmes ar pastāvīgajām pārstāvniecībām							
	Kultūras un kultūras jomas darbinieku loma demokrātijas un cilvēktiesību veicināšanā un aizsardzībā nestabilās situācijās			Kopīga situācijas izvērtējuma konference / seminārs (ar EP, Eiropas Padomi, UNESCO, pilsonisko sabiedrību)					
		Kopīga sanāksme ar attiecīgo Padomes darba grupu							

Pamatnostādnes attiecībā uz visām darba metodēmVispārējās pamatnostādnes

- Darba plānā paredzētās darba metodes ir elastīgas un neaprobežojas tikai ar tām, kuras uzskaitītas III nodaļas 7. punktā.
- Komisija attiecīgā gadījumā nodrošinās speciālās zināšanas (tostarp pētījumus un citus ekspertu ieguldījuma veidus) un loģistikas atbalstu attiecībā uz ierosinātajām darba metodēm saskaņā ar šo darba plānu.
- Dalība ir brīvprātīga un attiecīgā gadījumā balstīta uz dalībvalstu izvirzītajām nominācijām. Uz Komisijas ekspertu grupām un apaļā galda sanāksmēm attiecas īpaši noteikumi (sk. turpmāk).
- Saistībā ar atlasītajām darba metodēm Komisija nodrošinās virtuālu telpu (saziņai un dokumentu apmaiņai), ja tas ir nepieciešams, iespējams un prasīts, lai eksperti tādējādi varētu uzturēt sakarus un apspriest attiecīgos jautājumus. Šī virtuālā telpa būs pieejama nominētajām personām no visām dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā no citām iesaistītajām valstīm.
- Pēc pieprasījuma KJK tiks informēta par progresu, kas gūts saistībā ar darba plānā paredzētajām darbībām.
- Saistībā ar visiem galīgajiem rezultātiem, kuri izriet no katras darba plānā paredzētās darba metodes, attiecīgā gadījumā tiks ierosināts plāns par izplatīšanu un paziņošanu Eiropas, valstu un reģionālā līmenī.
- Ieteikumus, kas izriet no katras darba metodes, apspriedīs KJK un attiecīgā gadījumā citās attiecīgajās darba sagatavošanas struktūrās un vajadzības gadījumā iesniegs Padomei.
- Komisija publicēs galīgos ziņojumus par katru darba metodi un attiecīgā gadījumā visās oficiālajās ES valodās iztulkos kopsavilkumu, kurš nepārsniedz četras lappuses.

Atvērtā koordinācijas metode (AKM)

- AKM nodrošina satvaru sadarbībai, labas prakses apmaiņai un kopīgošanai starp dalībvalstīm saistībā ar konkrētiem kopīgiem jautājumiem un ļauj izstrādāt nesaistošus ieteikumus.
- Pamatojoties uz Komisijas ierosināto pilnvarojuma projektu, AKM pilnvarojuma izstrāde tiks pabeigta KJK, attiecīgā gadījumā izmantojot Audiovizuālo un mediju jautājumu darba grupas ieguldījumu.
- Pilnvarojumā var ierosināt, ka uz AKM grupu var tikt uzaicinātas trešās personas, tostarp trešās valstis ⁵.
- Katra AKM grupa būs atbildīga par to, lai pirmajā ekspertu grupas sanāksmē tiktu iecelts priekšsēdētājs vai līdzpriekšsēdētāji.
- Atkarībā no temata AKM grupu varētu mudināt izveidot mazākas mērķgrupas un attiecīgā gadījumā izmantot līdzdalības metodes.

Pasākumi, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem

- Pasākumiem, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem, būtu jāļauj attiecīgajiem politikas veidotājiem, praktiķiem un/vai attiecīgajām ieinteresētajām personām apmainīties ar idejām un zināšanām par praksi, rīkiem un darba metodēm valsts, reģionālā vai vietējā līmenī. Tiem būtu jānotiek praktiskā kontekstā, izmantojot stingri pragmatisku pieeju.
- Atsevišķas dalībvalstis vai dalībvalstu grupa var uzņemties iniciatīvu un sniegt vai lūgt speciālās zināšanas par šo darba metodi.
- Komisija var arī organizēt valsts, reģionālā vai vietējā līmeņa praktiķiem paredzētus pasākumus, kuros notiek mācīšanās no līdzbiedriem.

⁵ Šajā darba plānā "trešās valstis" ir valstis, kas minētas programmas "Radošā Eiropa" 9. un 10. panta noteikumos (Regula (ES) 2021/818, OV L 189, 28.5.2021., 47.–48. lpp.).

Domnīcu sanāksmes

- Domnīcu sanāksmēm būtu jānodrošina telpa jaunu, aktuālu vai inovatīvu tematu apspriešanai, kā arī ideju apmaiņai par plāniem vai stratēģijām. Debatēm vajadzētu būt atklātām un – visādā ziņā – neformālām.
- Atsevišķas dalībvalstis vai dalībvalstu grupa sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām var uzņemties iniciatīvu un sniegt speciālās zināšanas un loģistikas atbalstu saistībā ar šo darba metodi.
- Atkarībā no ierosinātās struktūras priekšlikuma – metode var ietvert vienu sanāksmi vai sanāksmju virkni.

Izvērtējuma pasākumi

- Izvērtējuma pasākumu mērķis ir pārskatīt un novērtēt norises un sasniegumus saistībā ar tematu, par kuru panākta vienošanās KJK. Turklāt tie nodrošinās forumu visām diskusijā iesaistītajām personām.
- Izvērtējuma pasākumi var tikt īstenoti jebkurā piemērotā formā, piemēram, kā ekspertu tiešsaistes sanāksme, anketa, konference utt.

Komisijas vadītas ekspertu grupas un apaļā galda sanāksmes

- Komisijas vadītas ekspertu grupas ir konsultatīvas struktūras, ko Komisija izveidojusi, lai sniegtu konsultācijas saistībā ar tiesību aktu un politikas iniciatīvu sagatavošanu ⁶. Iesaistītos ekspertus atlasa saskaņā ar Komisijas iekšējiem noteikumiem.
- Komisija var arī rīkot apaļā galda sanāksmes ar atlasītiem dalībniekiem par tematu, par kuru panākta vienošanās ES kultūras darba plānā.

⁶ Komisijas ekspertu grupu reģistrs: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/home?lang=lv>.

Galvenie politikas atsauces dokumenti

- Jauna ES Stratēģiskā programma 2019.–2024. gadam (pieņemta 2019. gada 20. jūnijā)
- Komisijas paziņojums "Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai", 2018. gada 22. maijs (COM(2018) 267 final)
- Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas plašsaziņas līdzekļu digitālajā desmitgadē: Rīcības plāns atlabšanas un pārmaiņu atbalstam" (COM(2020) 784 final)
- koncepcija par kultūras mantojumu konfliktos un krīzēs. Miera un drošības komponents Eiropas Savienības ārējā darbībā (2021. gada aprīlis)
- Konference par Eiropas nākotni, ziņojums par galīgo rezultātu (2022. gada maijs)
- Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētā versija, īpašu uzmanību pievēršot LESD 8., 10. un 167. pantam (OV C 202, 7.6.2016., 47. lpp.)
- Konvencija par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar kultūras vērtībām (2017)
- Padomes secinājumi "Eiropas mediji digitālajā desmitgadē: rīcības plāns atveseļošanas un pārkārtošanās atbalstam" (OV C 210, 3.6.2021., 6. lpp.)
- Padomes secinājumi par ES stratēģisko pieeju starptautiskajām kultūras attiecībām un rīcības satvars (OV C 192, 7.6.2019., 6. lpp.)
- Padomes secinājumi "Eiropas kultūras un radošo industriju ekosistēmas stratēģijas veidošana" (OV C 160, 13.4.2022., 13. lpp.)
- Padomes secinājumi par kultūras pārvaldību (OV C 393/03, 19.12.2012., 8. lpp.)

- Padomes secinājumi par kultūru, augstas kvalitātes arhitektūru un būvēto vidi kā Jaunā Eiropas "Bauhaus" iniciatīvas galvenajiem elementiem (OV CI 501, 13.12.2021., 13. lpp.)
- Padomes secinājumi par ES pieeju kultūras mantojumam konfliktos un krīzēs (dokuments 9837/21)
- Padomes secinājumi par starpkultūru sakaru stiprināšanu, izmantojot mākslinieku un kultūras un radošo profesionāļu mobilitāti, kā arī daudzvalodību digitālajā laikmetā (OV C 160, 13.4.2022., 20. lpp.)
- Padomes secinājumi par riska pārvaldību kultūras mantojuma jomā (OV C 186, 5.6.2020., 1. lpp.)
- Padomes secinājumi par kultūras un radošo nozaru atveseļošanu, noturību un ilgtspēju (OV C 209, 2.6.2021., 3. lpp.)
- Padomes secinājumi par kultūras darba plānu 2019.–2022. gadam (OV C 460, 21.12.2018., 12. lpp.) un Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Kultūras darba plānu (2019–2022) (COM/2022/317 final)
- Padomes secinājumi par jaunām radošām paaudzēm (OV C 189, 5.6.2019., 34. lpp.)
- Davosas deklarācija – Ceļā uz augstas kvalitātes būvkultūru (*Baukultur*) Eiropā, 2018. gada 20.–22. janvāris
- Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2017/864 (2017. gada 17. maijs) par Eiropas Kultūras mantojuma gadu (2018), (OV L 131, 20.5.2017., 1. lpp.)
- Par kultūru, audiovizuālo jomu un medijiem atbildīgo Eiropas ministru deklarācija pēc 2022. gada 7. un 8. martā notikušās Anžē sanāksmes
- ES Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā 2020.–2024. gadam (JOIN/2020/5 final)

- Eiropas kultūras mantojuma zaļā grāmata, "Eiropas kopīgā mantojuma nostādīšana Eiropas zaļā kursa centrā" (2021. gada marts)
- Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. septembra rezolūcija par Eiropas kultūras atveseļošanu (2020/2708(RSP))
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 20. oktobra rezolūcija par mākslinieku situāciju un kultūras nozares atveseļošanu ES (2020/2261(INI))
- Vispārējā konvencija par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai (Faru konvencija, 2005)
- G20 Romas līderu deklarācija
- Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana" (JOIN/2016/029 final)
- Ministru deklarācija par kultūru Covid-19 krīzes laikā (2020. gada aprīlis)
- Portu Santu harta (2021)
- Ieteikums CM/Rec (2017) dalībvalstīm par Eiropas kultūras mantojuma stratēģiju 21. gadsimtam (2017)
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu "Radošā Eiropa" (2021.–2027. gads), OV L 189, 28.5.2021., 34. lpp.
- Eiropas Savienības Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju rezolūcija par ilgtspējīgas attīstības kultūras dimensiju (OV C 410, 6.12.2019., 1. lpp.)
- Romas harta (2020)

- Pārveidosim mūsu pasauli: ANO ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam (A/RES/70/1)
 - *UNESCO* 2005. gada Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu
 - *UNESCO* Konvencija par kultūras vērtību aizsardzību bruņota konflikta gadījumā un noteikumi par konvencijas izpildi (Hāga, 1954. gada 14. maijs)
 - *UNESCO Mondiacult* deklarācija par kultūru (Mehiko, 2022. gada 30. septembris)
 - Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes Rezolūcija 2347 (*UNESCO* digitālā bibliotēka, 2017, CL/4210)
-